

D ANGELA MERKEL

Najmoćnija žena sveta u Srbiji

Ubrzavanje stvari

➔ **Piše:** Miloš Mitrović

Dolazak Angele Merkel u Beograd bez sumnje dugo je ne samo očekivan već i priželjkivan. Beograd, koji je decenijama pre raspada devedesetih bio jedno od stecišta svetske (ne samo) političke elite, ima opravdanu težnju da bude na listi uvažavanih prestonica. Da ne bude samo stanica. Čak da gospođa savezna kancelarka Nemačke i nije najmoćnija žena sveta - a to, da se ne zavaravamo, ne misli samo Forbs - za Srbiju je ona nezaobilazan, ako ne i najvažniji sagovornik. Zašto? Bez puno objašnjavanja, dovoljno je setiti se jednog od njenih mnogobrojnih nadimaka: Gospođa Evropa.

Paradoksalno, na osnovu dobrog dela reakcija u domaćoj javnosti mogao se steći utisak da Srbija treba da bude u nelagodi zbog posete, čak da je primi kao lošu vest. Pogrešno. Mada Merkelova ne dolazi da bi izrazila naročitu naklonost ka Srbiji, da ne kažemo ljubav, koje, uostalom u politici nema, već iz interesa nemačkih i evropskih, ne treba smetnuti s uma činjenicu da se ti interesi dobrim delom poklapaju sa srpskim aspiracijama. A to često zaboravljamo.

Hoće li Merkelova svojim beogradskim sagovornicima, premijeru Cvetkoviću i predsedniku Tadiću, reći da je Srbija pred izborom? Ne treba previše sumnjati. Nazovimo stav, ne samo Nemačke, prema srpskoj kosovsko-evropskoj raspolućenosti i uslovljavanjem. Za mnoge je takva politika surova. S druge strane, ovde svakim danom sve većem broju ljudi postaje jasno da je izbor neminovnost. Merkelova će, u tom smislu, samo doprineti ubrzanju stvari.

Beograd i Srbija mogu samo da sanjaju o povratku međunarodne slave kakvu je uživala socijalistička Jugoslavija. Bolje i da ne sanjamo. Namesto toga, često se zanosimo regionalnim liderstvom. To verovatno i nije nerealno. Da li nam je potrebno, drugo je pitanje. Ono što nam je svakako potrebno jesu uređeno društvo, politička stabilnost, ekonomska obnova. U vreme još jedne svetske i evropske krize, priča o takvim ciljevima nekome će ličiti na bajku.

Ali treba misliti na dugi rok. Nemci su u tome, istorija je pokazala, pravi majstori. Nemačka je Srbiji potrebna upravo na duge staze, mada će političkoj eliti biti najvažnije da Merkelova sada kaže „da“ težnji da dobijemo status kandidata za Evropsku uniju. Što smo, svi zajedno, i zaslužili.

U Hrvatskoj su se zaleteli, kako Mile Lasić piše u ovom dodatku, da Merkelovoj podare doktorat. Srbi su se onomad opekli s Putinom koji im je stavio do znanja da za takva priznanja ne daje ni pet para, pa se sada nisu usudili da Merkelovoj ponude nešto slično. Tradicionalna srpska gostoljubivost je dovoljna. ■

Angela Merkel i Boris Tadić u Berlinu 2007.

Foto: FoNet

➔ Nemačka je Srbiji potrebna na duge staze, mada će političkoj eliti biti najvažnije da Merkelova sada kaže „da“ težnji da dobijemo status kandidata za Evropsku uniju. Što smo, svi zajedno, i zaslužili

Newsweek

Tajne munjevitog uspeha kancelarke Angele Merkel

Bez nje Evropa bi bila u haosu

Piše: Džoša Hemer

Bilo je rano poslepodne u Berlinu i Merkelova je odstupila od svog strogo programiranog rasporeda da bi se susrela sa američkim izveštačem, što predstavlja redak ustupak političara koji gotovo nikada ne priča sa inostranim novinarima. Odevena u elegantni bež sako i crne pantalone, Merkelova je davala koncizne odgovore na nemačkom, a njen pres atašee je vodio računa o vremenu.

Ipak, njeno nepopustljivo ponašanje i insistiranje da priča na maternjem jeziku izmenjeni su kada sam zastao da bih se divio pogledu s prozora. Nemci su posle ujedinjenja stvorili ocharavajući gradski pejzaž, vredan divljenja, duž nekadašnje linije razdvajanja između Istoka i Zapada. Prebacivši se na engleski, Merkelova, koja je odrasla na komunističkom Istoku, priznala je da joj je i dalje neverovatno što svakog dana ide na posao na „ovu stranu“ - u nekadašnji zapadni Berlin - a ne „na drugu“.

Možda još veće iznenađenje predstavlja činjenica da je tokom gotovo šest godina na funkciji kancelara Merkelova, koja sada ima 56 godina, postala naj-snažniji i najdugovečiji evropski lider. U turbulentno vreme vodila je svoju Hrišćansku demokratsku uniju ka dvema značajnim izbornim poredama. Magazin Forbs je uporno naziva najmoćnijom ženom sveta. Iako je njena popularnost na domaćem terenu ove godine smanjena, što se dogodilo i sa drugim evropskim liderima, koji predstavljaju gotovo komično otelovljenje nacionalnih stereotipa - ko je, uostalom, veći Italijan od Silvija Berlusconija ili veći Francuz od Nikole Sarkozyja, veći Britanac od Dejvida Kamerona i, uistinu, ko je veći Nemač od Merkelove - stiče se utisak da je njena fotelja najsigurnija.

Angela je suprotnost lažno ljubaznom političaru. Ona je jedan od političara koje je najlakše potceniti, a to je jedna od najglupljih stvari koju političar može da učini - rekao je bivši britanski premijer Toni Bler. Merkelova je vodila Nemačku tokom najteže globalne krize od Velike depresije, tako što je smanjila budžet, a povećala stepen poverenja građana. Prošle godine, Nemačka je ostvarila stopu ekonomskog rasta od 3,6 odsto - najveću u Zapadnoj Evropi - a ekonomija će verovatno ostati snažna i ove godine.

CITAT

NJENA MANTRA JE SARADNJA, A NE KONFRONTACIJA. ONA IMA VELIKU SPOSOBNOST DA ULIJE POVERENJE.

Peter Lešer, generalni direktor Simensa

ne. Tokom krize evra, Merkelova se snažno zalagala za fiskalnu disciplinu i marljivo je (iako ponekad nevoljno) učestvovala u pripremanju brzih „spasilačkih planova“ za „rasipničke“ evropske države - Grčku, Irsku i Portugal, koje su glasno negodovale zbog zahteva Nemačke. Jedan grčki list napisao je da Nemačka pretvara zadužene države u kolonije Četvrtog rajha, a Evropu u finansijski Dahau. Ali, osim izliva besa, ove države ne mogu da učine mnogo toga. Bez Berlina, evro bi pao. Nemačka je jedina istinska evropska globalna ekonomija - drugi najveći izvoznik na svetu i četvrta najveća ekonomska sila, posle Sjedinjenih Država, Kine i Japana.

Merkelova će se postarati da pomoć data Grčkoj omogući prevazilaženje problema, a ne da na prosto odloži nevolju. Ona želi da se postara da svaka pomoć koja se daje može da bude opravdana pred njenim narodom, što je normalno. Zbilja, stvar je tako jednostavna - smatra Toni Bler. U muškom klubu svetskih lidera, ona se ponaša na sebi svojstven način. Tokom telefonskog razgovora u februaru, kritikovala je izraelskog premijera Benjamina Netanjahu zbog odbijanja da proširi zabranu izgradnje naselja, a kada joj je on uzvratilo, pitala ga je kako se usuduje, navodi izraelski list Haarec.

Kada sam joj postavio pitanje o tom razgovoru, odgovorila mi je da nikada ne priča o svojim privatnim telefonskim razgovorima, ali je zatim dodala: - Verujem da je više nego ikada pre potrebno hitno pronaći rešenje koje bi se temeljilo na postojanju dve države... a, obustava izgradnje naselja predstavljala bi opravdan korak ka napretku. Kao prijatelj jevrejske države, duboko sam uverena da je rešenje do kojeg bi se došlo putem pregovora u najboljem interesu Izraela.

Uprkos njenoj očiglednom značaju, bliski prijatelji je opisuju kao skromnu. Ona i dalje provodi odmor u istoj vikendici u nekadašnjoj Istočnoj Nemačkoj, koju je posedovala i pre pada Berlinskog zida, a njen suprug, naučnik Joakim Zauer, redovno putuje iz njihovog skromnog stana u centru Berlina na Heinijski institut Univerziteta Humboldt, gde je zaposlen. Merkelova je efikasna, delimično zbog toga što čuva svoju nezavisnost i svoj privatni život samo za sebe, kaže Džeims Volfenson, nekadašnji predsednik Svetske banke.

Ona ne trči širom sveta noseći tižare i druge ukrase, pokušavajući da stekne poštovanje zbog svoje liderske funkcije. Ne znam kako biste vodili Nemačku bez tolike snage - mislim da to nije posao za slabice - kaže Volfenson.

Na svetskoj sceni, Merkelova se glasno zalagala za poštovanje ljudskih prava, neprekidno se osvrćući na svoj nesvakidašnji put od kćerke luteranskog sveštenika u komunističkoj Istočnoj Nemačkoj do lidera ujedinjene Nemačke.

Iznad svega, to je uticalo na mene da shvatim da sloboda nije nešto što je unapred dato. Na taj način postala sam, i verujem da sam to i ostala, snažan zagovornik slobode, kao i slobode mišljenja - kaže kancelarka.

Za razliku od tapšanja po ramenu (i masaže ramena) nekadašnjeg američkog predsednika Džordža Buša, Merkelova s oprezom gleda na Baraka Obama, iako imaju isti način razmišljanja. Njihov odnos loše je počeo, kada je u julu 2008. Merkelova kritikovala ideju da Obama u okviru svoje predizborne kampa-

Foto: Bpa

Merkelova se snažno zalagala za fiskalnu disciplinu i marljivo je učestvovala u pripremanju „spasilačkih planova“ za „rasipničke“ države... Jedan grčki list napisao je da Nemačka pretvara zadužene države u kolonije Četvrtog rajha, a Evropu u finansijski Dahau. Ali, osim izliva besa, ove države ne mogu da učine mnogo toga. Bez Berlina, evro bi pao

nje održa govor ispred Brandenburške kapije u Berlinu. Godinu dana kasnije, Obama, koji je u međuvremenu postao predsednik SAD, odbio je poziv da prisustvuje 20-godišnjici pada Berlinskog zida, što je podstaklo jednog američkog šaljivdžiju da napiše kako je Obama izmenio izjavu Džona Kenedija „Ja sam Berlinac“ u prozaičnu „Ja sam zauzet“. Obama i dalje nije našao vremena da poseti Berlin, što je osnažilo utisak da tabor Merkelove smatra da on ne doživljava Evropu kao prioritet.

Ne iznenaduje što Merkelova ističe da se dobro slaže sa Obamom.

Imala sam pouzdan, prijateljski odnos s predsednikom Bušom, a imam i veoma dobar i prijateljski odnos s Barakom Obamom. Imamo veoma različite biografije, ali dobro saradujemo, a činjenica da me pozvao u Vašington da mi uručim Medalju slobode govori o kvalitetu našeg odnosa - rekla mi je.

Dobar odnos sa drugima postao je zaštitni znak Merkelove, kako na domaćem terenu tako i u inostranstvu. U decembru 2008, kada je nemačka ekonomija stagnirala, oko 30 ljudi - direktora, ekonomista i predstavnika sindikata, okupilo se za stolom u njenoj kancelariji. Peter Lešer, generalni direktor Simensa, koji je prisustvovao sastanku, seća se da je Merkelova pitala sve prisutne šta je loše u ekonomiji i šta bi trebalo učiniti da se stanje popravi. Na kraju, svedoči Lešer, Merkelova je pomogla da se postigne sporazum koji je po svom konsenzusu izrazio u nemačkom duhu: poslovni lideri rekli su da bi želeli da spreče otpuštanje velikog broja ljudi u narednoj godini, i da umesto toga smanje broj radnih sati. Vlada je, zauzvrat, obećala da će smanjiti troškove i omogućiti kompanijama da zadrže svoje kvalifikovane zaposlene dok kriza ne prođe. Tu ideju, rekao je jedan nemački političar, osmislili su njeni politički protivnici, ali Merkelova je prihvatila predlog i uspeła da ubedi neverne Tome u svojoj partiji da učine isto.

Njena mantra je saradnja, a ne konfrontacija. Ona ima veliku sposobnost da ulije poverenje - kazao je Lešer. Merkelova je kritikovana zbog odluke Nemačke da se na sednici Saveta bezbednosti UN održanoj u martu uzdrži od glasanja o proglašenju zone zabranjenog leta iznad Libije i pokretanju intervencije NATO.

Ostatak Zapada je bio šokiran i predosećao je zao-

kret u pravcu izolacije Nemačke. Nemačka nika da nije bila usamljenija - kaže Jozef Jofe, urednik i izdavač nemačkog dnevnika Čajt. Merkelova naglašava da Nemačka ostaje snažno posvećena pružanju podrške saveznicima iz NATO i negira navode da pokušava da se „udvara“ biračima u Nemačkoj koji se protive intervenciji.

Slažemo se sa našim prijateljima i saveznicima da Gadafijev režim mora da bude svrgnut, da Libijci zaslužuju slobodu i demokratiju, baš kao i narod Egipta, Tunisa, Sirije i celog regiona. Ali, na kraju vojna intervencija neće biti delotvorna sama po sebi, već će i politika morati da odigra svoju ulogu.

Prema sopstvenim rečima, Merkelova je provela bezbrižnu mladost u gradu Templinu, u nekadašnjoj Istočnoj Nemačkoj, udaljenom oko 100 kilometara od Berlina. Njen otac je tu doveo porodicu iz Hamburga, kada je ona bila dete, pre pada Berlinskog zida. Kaže da je imala „veoma lepo detinjstvo u prirodi“. Njeni roditelji su stvorili intelektualnu atmosferu i seća se da je bila okružena „brojnim knjigama, čestim posetiocima i interesantnim sagovornicima“. Ipak, njena porodica nije imala nikakve iluzije o ograničenjima i opasnostima koje nosi život u Istočnoj Nemačkoj, policijskoj državi.

Znali smo da živimo u diktatorskom režimu, sa stalnim oprezom šta bi trebalo reći, a šta prećutati - rekla mi je, dodajući da su joj roditelji savetovali da odbije ponudu da saraduje sa tajnom policijom Štazi, tako što će im reći da je tračara, te ne bi bila dobar doušnik. Merkelova je ostala politički pasivna i posvetila se studijama fizike na Lajpcičkom univerzitetu. Diplomirala je 1978. i zaposlila se na prestižnoj Akademiji nauka u Berlinu. Deceniju kasnije pao je Berlinski zid. U martu 1990, neposredno pre jedinih demokratskih izbora održanih u Istočnoj Nemačkoj, Merkelova je ušla u predstavništvo Stranke demokratskog budenja, partije u povoju i prijavila se za volonterku.

Ona se kasno uključila u proces promena, ali je brzo učila - kaže Hans Kristijan Mah, istočno-nemački političar koji je upoznao Merkelovu u tom periodu, i često je pozivao mladu fizičarku u svoj dom, gde je pravila kolače za njegovu decu. Njihova stranka je doživela krah na biralištima i ispostavilo se da je njihov lider bio doušnik Štazi, ali je Mah pronašao Merkelovoj posao zamenice portparola prelazne Vlade. Krajem 1990. kandidovala se za poslanicu i ostavila pozitivav utisak na tadašnjeg kancelara Helmuta Kola, koji ju je imenovao za ministarku za žene i omladinu u prvoj Vladi ujedinjene Nemačke.

Uspom Merkelove, koja se pridružila Hrišćansko-demokratskoj uniji, bio je munjevit. Ona se seća da je sedela za istim stolom sa Helmutom Kolom. Jedva da sam poznavala bilo koga u Bonu, i u prvi mah nisam znala kako da vodim Ministarstvo. Ponavljala sam sebi da je neophodno da ostanem čvrsta na zemlji. Bilo je potrebno da naučim mnogo toga za kratko vreme.

Brzo je učila. Kol je imenovao Merkelovu za ministarku ekologije u svom sledećem sazivu Vlade, a kasnije i za zamenicu predsednika CDU.

Kada su Kol i generalni sekretar stranke Volfgang Šojble optuženi za skandal u vezi sa tajnim finansiranjem izborne kampanje, Merkelova nije pokazala nikakvu milost za svog bivšeg mentora. U pismu objavljenom u listu Frankfurter algemajne cajtung kritikovala je dvojicu zvaničnika za nedostatak transparentnosti i založila se za reforme. Šojble je bio primoran da podnese ostavku na funkciju predsednika stranke, a Merkelova ga je nasledila, što joj je otvorilo put da pet godina kasnije postane kancelarka.

Momci sa Zapada nikada nisu verovali da će se devojka sa Istoka ophoditi prema njima na takav način, ali, ona zna kako da igra političke igre rekao je jedan istaknuti Berlinac.

Iako je možda neki potcenjuju, Angela Merkel, tiha čelična lejdi, sa luteranskim načinom razmišljanja, jeste liderka bez koje bi Evropa bila u haosu.

Prevela Marija Stojanović

(Integralna verzija ovog teksta objavljena je u nedeljniku Njuzvuk 30. maja 2011. uoči posete Angele Merkel Sjedinjenim Državama)

MINIVJU Ružica Đinđić, predsednica UO Fonda Dr Zoran Đinđić i jedan od sagovornika Angele Merkel u Beogradu

Zoran je neprestano radio na zblizavanju Srbije i Nemačke

Foto: Bpa

Uručenje nagrade Bambi za političara godine Zoranu Đinđiću: Berlin, decembar 2000.

Foto: Folter

Izgradnja poverenja i intenzivna komunikacija se isplati
Ružica Đinđić

Odnosi Srbije i Nemačke u poslednjih 150 godina se veoma često tumače sa političke tačke gledišta. Naši odnosi su, međutim, mnogo složeniji. Veliki deo naše inteligencije XIX i ranog XX veka je školovan na nemačkom govornom području i dao je veliki doprinos uspostavljanju moderne srpske države. Nemačka je kao motor Evrope uvek bila među našim najvažnijim trgovinskim partnerima, a danas je i jedan od najvećih investitora u našoj zemlji. Veze u kulturi su, takođe, gotovo uvek bile na višem nivou od onih političkih - kaže za Danas Ružica Đinđić, predsednica UO Fonda Dr Zoran Đinđić.

● **Koliko je, po vašem mišljenju, značajna poseta Angele Merkel Srbiji?**

- Poseta kancelarke Angele Merkel nas još jednom podseća na važnost dobrih odnosa sa Nemačkom na našem putu ka članstvu u Evropskoj uniji. Nemačka je ključna zemlja Evropske unije, ali je isto tako i jedna od najvažnijih zemalja u mnogim međunarodnim organizacijama. I političkim laicima je jasno da je veoma važno biti u dobrim i intenzivnim odnosima sa onim zemljama, sa kojima sutradan želimo da živimo u zajedničkoj EU.

● **Kada je reč o izgradnji boljih odnosa Srbije i Nemačke u novije vreme, nemoguće je ne pomenuti Zorana Đinđića kao premijera...**

- Zoran Đinđić je uvek shvatao važnost naših odnosa sa Nemačkom i neprestano je radio na njihovom unapređenju - dugo

pre nego što su se nazirale demokratske promene u Srbiji. Godine 2000. se pokazalo da se dugogodišnja izgradnja poverenja i intenzivna komunikacija isplati i da odnosi između naših zemalja mogu biti mnogo bolji nego što se pretpostavljalo. Zoran Đinđić je svakako odigrao ključnu ulogu u ponovnom približavanju naših zemalja i to Nemačka veoma ceni. O dobrim vezama koje je Zoran uspostavio govore i posete nemačkih zvaničnika, koji su se sastali sa stipendistima Fondacije koja nosi njegovo ime. U avgustu 2010. se sa stipendistima susreo ministar spoljnih poslova Gido Vestervele, u maju ministar za ekonomsku saradnju i razvoj Dirk Nibel, a danas će i kancelarka Angela Merkel razgovarati sa našim stipendistima. Fondacija Dr Zoran Đinđić od samog osnivanja uživa podršku nemačke Vlade i nemačke privrede.

● **Koji je osnovni cilj programa stipendiranja?**

- Uz pomoć Ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj i Odbora nemačke privrede za istučinu Evropu već osam godina sprovodimo Program stipendija nemačke privrede Zoran Đinđić i pomažemo mladim stručnjacima iz Srbije i zemalja regiona da steknu prvo radno iskustvo u nekoj od prestižnih nemačkih kompanija i iskuse šta znači raditi u nekoj od zemalja Evropske unije. Cilj programa je da stečeno znanje primene u profesionalnom i ličnom životu u Srbiji i tako doprinesu približavanju Srbije Evropskoj uniji.

M. M.

Ognjen Pribičević, viši naučni saradnik Instituta društvenih nauka

Podrška najveće evropske sile usred krize

➔ **Razgovor vodilo: Miloš Mitrović**

- Napredak Srbije ka Evropskoj uniji biće dominantna tema tokom posete Angele Merkel Srbiji. Očekujem da će Merkelova predsedniku Tadiću i premijeru Cvetkoviću reći da je Srbija čvrsto na putu za EU i da će podržati naše aspiracije da uskoro dobijemo status kandidata za članstvo. Za Srbiju će to i biti najvažnije, podrška najveće sile Evropske unije u vreme teške krize kada birajući u Nemačkoj nisu previše raspoloženi za temu evrointegracija - rekao je u razgovoru za Danas dr Ognjen Pribičević, viši naučni saradnik Instituta društvenih nauka i bivši ambasador Srbije u Nemačkoj. Pribičević, međutim, smatra da će biti mnogo teže očekivati od Merkelove podršku da Srbija na jesen dobije i datum početka pregovora o članstvu sa EU.

● **Kada je „sevnula“ vest da Angela Merkel dolazi u Srbiju bilo je reakcija da poseta nije iznenađenje, da je planirana i da nema veze s događajima na Kosovu. Ipak, zašto Merkelova u Srbiju dolazi tek sada?**

- Mislim da je to pre svega rezultat činjenice da je Nemačka velika zemlja koja ima veliki broj međunarodnih obaveza. To je realnost u odnosima „velikih“ i „malih“. Takođe, navešću i primer iz vremena dok sam bio ambasador - Nemačka je sa Češkom imala 20 milijardi evra razmene, a sa Srbijom nepune dve. Ekonomija dominira međudržavnim odnosima i to je odraz realnosti.

● **Da li je Srbija mogla da učini više na produbljivanju odnosa s Nemačkom poslednjih godina? Izuzev neslaganja povodom Kosova u odnosima Berlin i Beograda nema značajnijih sporova.**

- Srbija je sigurno mogla da učini više, i to pre svega sa nemačkim pokrajinama. Srbija je mala ekonomski, u Berlinu je praktično nevidljiva. Berlin se ne bavi Srbijom, već Saudijskom Arabijom, Kinom, Amerikom... Ali zato za Srbiju postoji veoma veliki interes u Baden-Virtenbergu, Bavarskoj...

➔ **Veliki broj naših intelektualaca živi u vremenu Prvog svetskog rata. Nema ultimatum, sada su drugačiji politika i diplomatija. Za strateške odluke potrebno je vreme, pa se Nemačka za nezavisnost Kosova spremala godinama**

● **Zašto su prilike propuštene?**

- U Srbiji se nije razumeo značaj promena koje su se dogodile u svetu i činjenica da Beograd nema isti značaj kao u vreme SFRJ. Srbija ne može biti partner sa velikim silama. S druge strane, nije shvaćeno da nemačke pokrajine imaju izuzetan značaj. Samo je Đinđić znao da sedne u avion i potpuno sam ode u Hesen ili u Bavarsku. Nemačke pokrajine su po ekonomskoj snazi u rangu evropskih država. Na kraju, nije se razumelo ni da se ekonomska moć projektuje na politiku. Hrvatska je to jako dobro razumela, bivši premijer Sanader je zato uspostavio snažnu saradnju sa nemačkim pokrajinama. Ipak, u Srbiji su se u poslednje tri-četiri godine stvari malo promenile. Tokom mog mandata osnovana je Komisija za saradnju sa Baden Virtenbergom, koji takva tela ima sa još svega četiri države. Sa Bavarskom komisija postoji tridesetak godina, ali u oba slučaja saradnja još nije na zadovoljavajućem nivou.

● **Jesu li na mestu ocene da je Nemačkoj na Balkanu najbitnija Hrvatska? Za fakat da Merkelova prvo ide u Zagreb možda nisu zaslužni samo geografija i red letenja?**

- S obzirom na istorijske, kulturne i neke druge veze Srbija teško može da dostigne poziciju Hrvatske u odnosima sa Nemačkom, ali nema izbora. Srbija je prinuđena da traži partnere u Nemačkoj, jer druge sile nisu tako vezane za region. I opet se vraćam na nemačke pokrajine. Na nerazumevanje sadašnjeg vremena i značaja Srbije. Prvo, zbog pitanja Kosova, koje jeste svetski problem, naša politička elita je izvušla zaključak kako je Srbija izuzetno važna. A zapravo je ključni problem u odnosu Srbije i sveta Lejdi Gage i Rijane. Drugo, početkom 2010. Srbiju je posetila delegacija nekoliko nemačkih firmi čija je vrednost deset puta veća od srpskog BNP-a. Srbija ima izuzetno mali potencijal za razmenu sa svetom, praktično nemamo industriju i možemo da ponudimo samo ono što izraste iz zemlje i

padne sa drveta. Zato treba iskoristiti interes koji za Srbiju postoji u Minhen, Stuttgartu, Dizeldorfu...

● **U srpskoj javnosti protumačeno je da će Kosovo biti top tema posete, da Merkelova Tadiću donosi ultimatum... Veliki publicitet dobile su izjave šefa diplomatije Vestervele koje je u Prištini pozvao one države koje nisu priznale Kosovo da to učine. Čak je sebe nazvao lobistom kosovske nezavisnosti. Da li se njegove izjave mogu shvatiti kao provokacija?**

- Ne slažem se. Priče o ultimatumu su odraz potpunog nerazumevanja stvari. Veliki broj naših intelektualaca živi u vremenu Prvog svetskog rata. Nema ultimatum, sada su drugačiji politika i diplomatija. Za strateške odluke potrebno je vreme, pa je i proces pripreme Nemačke, ali i SAD i drugih zemalja, za nezavisnost Kosova trajao godinama. Nemačka je na kraju priznala Kosovo i takvu politiku će nastaviti da sprovodi shvatajući da Srbija neće da se odrekne Kosova sada, niti za pet ili deset godina.

● **Nemačka, dakle, od Srbije očekuje konstruktivan pristup koji ne podrazumeva priznavanje nezavisnosti Kosova?**

- Može se tako reći. Srbija i Kosovo mnoge u Nemačkoj podsećaju na odnose nekadašnje Zapadne Nemačke i Istočne Nemačke. Dakle, reč je o regulisanju odnosa bez priznavanja. O tome je još govorio nekadašnji nemački pregovarač za Kosovo Wolfgang Išinger i to je

dugoročni stav Nemačke. Merkelova, što se tiče Kosova, u Beogradu sigurno neće reći ništa drugačije od onoga što je rekao Vestervele. Neće biti uslovljavanja Srbije „Kosovo za Evropsku uniju“. EU ne želi novi Kipar u svom sastavu, ali velika je razlika između normalizacije odnosa koje se od Srbije i Kosova očekuje i priznavanja. A priče o uslovljavanju javljaju se opet zbog nas samih. Svi naši vozovi ka EU, gde smo očekivani mnogo ranije, odavno su prošli, a sada se pojavljujemo i kažemo „evo nas“...

● **I kao da očekujemo oduševljenje? Predsednik Tadić očito se nije nadao mlakim reakcijama Evrope na hapšenje Mladića i Hadžića...**

- Kao da očekujemo oduševljenje. Problem je u našem enormnom zakašnjenju. Mlak prijem se dogodio jer je vreme prošlo, došli su nova kriza i institucionalni problemi u Evropskoj uniji, ali Srbija nema drugog partnera do Unije, u političkom, ekonomskom i kulturnom smislu. Nesvrstani nemaju moć da nas ekonomski uzdignu, ali to mogu Italija, Austrija, nemačke pokrajine. S te strane možemo da očekujemo ulaganja u našu uništenu industriju.

● **U Vladi Srbije nadali su se da će ekonomija dominirati tokom posete. Srđan Kerim iz VAC-a, govoreći nedavno za Danas o interesovanju te kompanije za kupovinu Večernjih novosti, rekao je da u Berlinu postoji saglasnost da svako ko dođe u Beograd potegne to pitanje...**

- Normalna je diplomatska praksa da politika sledi interese investitora. Ne bi me iznenadilo i očekujem da će tokom posete biti reči i o VAC-u, jer to je izuzetno moćna kompanija, za Srbiju važna zbog uticaja njenih medija na birače u Nemačkoj. Srbiji će puno značiti ako s Merkelovom dođu privrednici, mada nam ne idu u prilog ekonomska kriza i činjenica da vlade sugerišu investitorima da ostanu kod kuće. Dolazak nemačkih kompanija, poput Bauhausa ili Lidla, u Srbiju privukao bi i druge investitore.

Ambasador Nemačke Volfram Mas za Danas

Važno je da Srbija ne gubi vreme

- Poseta savezne kancelarke Angele Merkel Srbiji je planirana mnogo pre skorašnjih događaja na Kosovu. Naravno, situacija na Kosovu sigurno će biti jedna od tema, a kao što je kancelarka u svojoj video poruci u petak naglasila, od posebne važnosti je da se Priština i Beograd vrata dijalogu i u njegovom okviru postignu rezultate - kaže u razgovoru za Danas ambasador Nemačke u Srbiji Volfram Mas, odgovarajući na pitanje da li je Kosovo ključan razlog dolaska Angele Merkel u Srbiju i jesu li incidenti povod za posetu.

● **Očekujete li da će kancelarka Merkel podržati aspiracije Srbije da dobije status kandidata za članstvo u EU i datum početka pregovora?**

- Iako su i u prošlosti nemački savezni kancelari posećivali Beograd, ovo je prvi put da savezni kancelar dolazi u Srbiju, tako da ova poseta ima određenu istorijsku težinu. Nemačka je oduvek snažno podržavala put Srbije ka EU, ne samo rečima, već kroz finansijsku i stručnu pomoć. Od 2000. godine Nemačka je Srbiji na raspolaganje stavila 1,09 milijardi evra pomoći, a tome treba dodati i pomoć kroz EU fondove u kojima Nemačka učestvuje sa više od 20 odsto. Što se tiče pitanja otpočinjanja pregovora i statusa kandidata, treba imati u vidu da po Lisabonskom sporazumu Bundestag mora da aminuje tu odluku. Ova odluka koja bi trebalo da se donese u decembru zahteva vreme, to nije neizvodljivo, ali je sa druge strane i ambiciozno. Važno je da se ubrzano radi na ispunjavanju akcionog plana i da se ne gubi vreme.

● **Da li će poseta Merkelove podstaći osnaživanje ekonomske saradnje između Srbije i Nemačke, a imajući na umu novu svetsku krizu?**

- Ekonomski odnosi između naše dve zemlje su već jako dobri, ali, naravno, postoji veliki potencijal za njihovo unapređenje i razvoj. Nemačka se, na sreću, relativno dobro suočila sa posledicama krize što sada nemačkim preduzećima omogućava plasman investicija. Samo ako pogledamo liste nemačkih kompanija koje nameravaju da investiraju u Srbiju ove i prošle godine - vidimo da je ove godine ona duplo duža nego prethodne. To dovoljno govori o porastu interesovanja nemačkih kompanija da ulažu u Srbiju.

● **Da li je Srbija, po vašem mišljenju, učinila dovoljno na stvaranju povoljnih uslova za strane investicije i možemo li uskoro očekivati neka nova ulaganja iz Nemačke?**

- Uvek postoji prostor za poboljšanje. Srpska strana je već mnogo toga uradila, ali, naravno, važno je da nastavi sa naporima u stvaranju povoljnog ambijenta za ulaganja - pre svega u smanjenju birokratskih procedura, radu regulatornih tela i vladavini prava. Trenutno se više od 10 investicionih projekata nemačkih kompanija nalazi u završnoj fazi, a treba spomenuti da su do sada kompanije iz Nemačke u Srbiji investirale 1,5 milijardi evra i da zapošljavaju oko 22.000 radnika.

● **Kako ocenjujete saradnju Srbije sa nemačkim pokrajinama?**

- Veoma dobro. Saradnja između Srbije i Baden Virtenberga i Bavarske institucionalizovana je mešovitim komisijama i njihov rad već godinama daje dobre rezultate. Napravljena je i osnova za dalji razvoj saradnje sa Severnom Rajnom Vestfalijom i Hesenom. Što slika o Srbiji kao mestu za investiranje u Nemačkoj bude bolja i interes kompanija će biti veći.

M. M.

Foto: Folnet

➔ **Iako su i u prošlosti nemački savezni kancelari posećivali Beograd, ovo je prvi put da savezni kancelar dolazi u Srbiju, tako da ova poseta ima određenu istorijsku težinu**

Matias Miler-Viferig o kulturnoj saradnji Srbije i Nemačke

Kreativni bum Gete-gerile

➔ **Razgovor vodila: Aleksandra Čuk**

● **Koje kulturne projekte u Srbiji najradije podržavate i zašto?**

- BITEF je, na primer, već 40 godina naš partner, i u saradnji sa njima u Srbiji predstavljamo izvanredne pozorišne i plesne produkcije iz Nemačke, kao i Jugoslovenska kinoteka, sa kojom organizujemo filmske programe koji nailaze na odličan odziv. Za našu mladu ciljnu grupu osmišlili smo od prošle godine Gete-gerilu. Mladi ljudi iz Srbije, između 20 i 25 godina, u saradnji sa nama realizuju svoje sopstvene kulturne ideje. Njihove tematske oblasti su muzika, likovna umetnost, društvo i jezik. Oni se svojim akcijama obraćaju mladima direktnije nego što je to uobičajeno. Letos su se u Ohridu sastali sa Gerila grupama iz Skoplja, Sarajeva, Prištine i Zagreba. Rezultat ovog kampa su sjajni predlozi projekata, koji će biti realizovani do kraja godine.

● **Nemačka ima dugu tradiciju kada je reč o negovanju tolerancije prema pripadnicima LGBT populacije. Mogu li određeni programi iz domena kulture, kao i iskustva biti od pomoći i za našu, u tom smislu, nedovoljno fleksibilnu sredinu?**

- Nekoliko godina unazad učestvujemo na filmskom festivalu „Merlinka“. Nadamo se, da međunarodni filmovi mogu da iniciraju otvorenu diskusiju i da umetnički prilazi i primeri iz Nemačke, mogu da doprinesu većoj toleranciji.

>>> Strana X

Dijalog sa partnerima i publikom je najvažniji: Matias Miler-Viferig

SPECIJALNO ZA DANAS IZ BERLINA

Era Angele Merkel možda se bliži kraju, ali...

Ko je potceni, već je izgubio

► **Piše:** Mile Lasić

Ne znam sprema li se u Beogradu neko slično iznenađenje za njemačku kancelarku Angelu Merkel, tijekom njezinog prvog službenog posjeta srpskoj prijestolnici, poput onog u Zagrebu, gdje su odbili prijedlog Jadranke Kosor da se Angeli Merkel ekspresno dodijeli počasni doktorat političkih znanosti. Merkelova je izdanak solidne političke kulture, manje ideološki i politički rigidna od većine njezinih prethodnika u Kanzleramtu, ili europskih i svjetskih sugovornika, kao što je i veliki znalac tehnika nadmudrivanja u domaćoj i europskoj politici, pa je načelno gledano i zavrijedi doktorat političkih znanosti.

Ali, zašto bi to moralo biti usput i na brzaka, i baš na Fakultetu političkih znanosti (FPZ) u Zagrebu? Hoću kazati, dobro je kada se jedna ugledna politološka institucija ne da uplesti u političko-paradne igre i igrice, pa radilo se i o Angeli Merkel. U međuvremenu hrvatski mediji potvrđuju kako je na FPZ u Zagrebu preko rektora Zagrebačkog sveučilišta Alekse Bjeleša stigla inicijativa Banskih dvora da se Angeli Merkel dodijeli doktorat. Međutim, nije točno da je stigao službeni zahtjev, kazali su, kako je napisao Nacional, pa ga nisu službeno ni odbili. „U konzultacijama Sveučilišta i Fakulteta zaključili smo da u predizborno vrijeme ne bi bilo dobro da sudjelujemo u nečem takvom“, citiraju se odgovorni iz ove institucije koja je i u Tudmanova olovna vremena umjela sačuvati moralni i stručni dignitet. Pri tomu na FPZ-u ne isključuju, naravno, da se dodjela doktorata gospođi Merkel jednom kasnije može ozbiljno razmotriti.

Mediji sada spekuliraju da bi Banski dvori mogli pokušati dogovoriti počasni doktorat za Merkelovu s osječkim, odnosno zadarskim ili riječkim sveučilištem. Merkelovoj, u stvari, sve ovo ne treba, ona je svoj doktorat kemijskih znanosti stekla trudom, da bi znanstvenu karijeru žrtvovala varljivoj političkoj slavi. Već su prošle, naime, pune dvije decenije od kako se Merkelova bavi iznimno uspješno političkim, a ne bavi uopće znanstvenim radom. Iza nje je blistav uspon od zbunjene „Kohlve djevojčice“ do samosvesne predsjednice Kršćansko-demokratske unije (CDU) i njemačke kancelarke. Ali, sve je u politici prolazno, brojni su znaci kako se i „era Merkel“ bliži svojem kraju.

Super izborna godina

Prvo je početkom ove godine CDU prošla kao bosa po trnju u hanseatskom gradu-pokrajini Hamburgu, pa su potom u martu uslijedili izbori u najbogatijoj njemačkoj saveznoj pokrajini Baden-Württemberg, u kojoj je CDU vladao preko 50 godina, da bi ovaj put bio potučen do nogu od Zelenih i SPD-a. Potom su u aprilu uslijedili izbori u hanseatskom gradu-pokrajini Bremenu, gdje

se unaprijed znalo da će demokršćani izgubiti. Pa ipak, da se CDU sa dvadesetak procenata i ovdje našao iza SPD-a (38 posto) i Zelenih (22 posto) više je od znakovitog nezadovoljstva i saveznom politikom kancelarke.

U SR Njemačkoj je 2011. godina tzv. super izborna godina, vlast se iznova bira u ukupno sedam pokrajina i u svakoj od preostalih može se ponoviti CDU-hamburška ili švapsko-stuttgartska ili bremska priča. Da bi se i u Schleswig-Holsteinu

mogao ponoviti CDU-fijasko više je nego izvjesno nakon što je tamošnji prvak CDU-a morao odstupiti, jer se ljubakao s maloljetnicom. Povrh svega, koalicioni partner CDU i CSU na saveznoj razini - FDP tek s mukom prelazi tzv. izborne pragove. Otuda se u medijima i podsjeća na sličnu situaciju pred kraj kancelerovanja Gerharda Schrödera. Nakon izbornog poraza SPD-a u maju 2005. u najmnogoljudnijoj njemačkoj pokrajini Nordrhein-Westfalen, tadašnji kancelar je raspisao prijevremene

savezne parlamentarne izbore, koje je potom izgubio, pa je SDP tek kao mladi brat ušao u veliku koaliciju s Unijom. Tako je upravo Merkelova po prvi put postala „Frau Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel“, kako se mora službeno oslovljavati. Možda se, ipak, ovih dana i prerano iz nategnutih analogija pišu političke osmrtnice konzervativno-liberalnoj koaliciji, ma koliko ona bila bez ideja i elana, pri samom kraju? Jer, nije sigurno da će Angela Merkel ponoviti Schröderovu grešku i raspisati prijevremene izbore...

CDU je postala „stranka bez jasnog cilja“, kazao je za Spiegel profesor Sveučilišta u Göttingenu Franz Walter, ona kontinuirano „gubi svoju bazu“, a na sve to „Angela Merkel nema nikakvog odgovora“. I u analizi liberalnoga tjednika Zeit se ukazuje kako je najveći problem CDU-a što ostaje bez glasačke baze, jer mladi mahom glasuju za Zelene. Otuda bi moguća šansa za političko preživljavanje CDU-a bila u programsko-političkom približavanju Zelenima. To se u konzervativnim krugovima sve do jučer smatralo za jeres...

Duh logike i trezvenosti

O Angeli Merkel je napisano više knjiga, a jedna od njih je i djelo Volкера Resinga „Angela Merkel - protestantkinja“ („Angela Merkel - Die Protestantin“, St. Benno Verlag GmbH, 2009.). Na otmotnicama ove knjige od 160 strana je napisano: „Angela Merkel nije samo savezna kancelarka i jedna od najmoćnijih žena svijeta, ona je također i vjerujuća protestantkinja. Niti jedan savezni kancelar prije nije bio teologijski izobrazan poput nje, njezino djetinjstvo kao pastoreve kćerke ju je determiniralo jednako kao i okolina neprijateljski nastrojena prema crkvi u DDR-ovoj diktaturi. Nakon promjena pravi neusporedivu karijeru. Iako je vjera za saveznu kancelarku privatna stvar, ona se ne usuje kazati kako su službe Božije njoj važne i kako rado pjeva stare crkvene pjesme. Traži dijalog s crkvom, ali se ne ustručava niti konflikta...“

U intervjuu za magazin Cicero je Resing objasnio kako je Angela Merkel „više pruska protestantkinja nego istočnonjemačka fizičarka“, što znači da je za nju vjera vrlo važna, ali je i privatna stvar, pa se ne smije funkcionalizirati u politici. S tim se slažemo, dakako, ali tomu dodajmo da je to, vjerojatno, i jedini način da se u post-sekularno vrijeme poraslih utjecaja velikih vjera sačuva bit ideje sekularizma. Merkelova, dakle, ne želi vjeru protjerati iz javnog života, ali vidi njezine ograničene domete i zalaže se za oprezno postupanje s vjermom u javnosti. Angelin otac, pastor Horst Carsten, nije bio samo evangelički svećenik i teolog, nego je vodio u Templinu i važnu ustanovu za daljnje usavršavanje evangeličkih svećenika za cijeli Brandenburg. U vrijeme njezinog djetinjstva je tako Templiner Waldhof, gdje je Angela ži-

vjela s roditeljima, bilo mjesto u kojem su se vodile kontroverzne diskusije o ulozu crkve u socijalizmu, o teologiji oslobođenja i o drugim religioznim i političkim pitanjima. „Ove teologijske i političke diskusije bile su intelektualno majčino mlijeko današnje savezne kancelarke“, poručuje autor portreta Angele Merkel kao protestantkinje. Pa ipak, tvrdi Resing, odgoj i obrazovanje Angele Merkel su bili strogi i građanski orijentirani. Dođuše, „logično mišljenje i izvjesna trijeznoća u argumentaciji ne potječu primarno iz njezinih prirodnoznanstvenih studija, nego su plod očevoga, pastorskog utjecaja“. U vezi njezine poznate kritike pape Benedikta XVI, Resing se pozvao na izjavu Angele Merkel kako „kritike autoriteta pripadaju njezinom samorazumijevanju protestantizma...“

Mimikrije „Kolove djevojčice“

Povodom obilježavanja 50. obljetnice početka gradnje Berlinskog zida Merkelova je priznala kako je upravo Zid za sva vremena determinirao njezin život. Ona je rođena, naime, 17. jula 1954. godine u Hamburgu, na Zapadu, ali je s tri godine odvedena na Istok, tamo su pastoralni putovi Gospodnji vodili njezinog oca. Imala je samo sedam godina kada se „unutarnja njemačka granica“ pretvorila u „željeznu zavjesu“. Sve do pada Zida je živjela u bivšem DDR-u, u mladosti u Templinu, u Bran-

denburgu, dok je studij fizike apsolvirala u Leipzigu, poslije čega biva uposlena u Centralnom institutu za fizikalnu kemiju pri DDR-ovoj Akademiji znanosti u Istočnom Berlinu. Kao znanstvena suradnica ovog instituta usmjerava se na oblast kvantne kemije, pa u ovoj oblasti stiče i titulu doktora znanosti 1986. godine. Ona je, dakle, fizičarka po osnovom studiju i kemičarka po doktorskim studijima. U vrijeme pada „željezne zavjese“ pristupila je demokratskom pokretu u bivšem DDR-u, pa je nakon tamošnjih prvih slobodnih izbora izabrana i za zamjenicu vladinoga glasnogovornika (u vladi Lothara de Maiziere). Nije bila nikakav „komunistički kadar“, kako se kod nas znade pogrešno pisati, njezino članstvo u Slobodnoj njemačkoj omladini (FDJ, Freie Deutsche Jugend) bi se prije smjelo objasniti političkom mimikrijom „protine kćeri“ ili usporediti s benignim članstvom nas starijih u Savezu omladine Jugoslavije.

U augustu 1990. godine pristupila je novoosnovanoj CDU u bivšem DDR-u, pa par mjeseci kasnije dobija prvi direktan zastupnički mandat u Bundestagu za okrug Stralsund u Sjevernoj Pomeraniji. Helmut Kohl ju je prosto oktroirao 1991. godine za zamjenicu predsjednika CDU i za ministricu u njezinoj vladi za žene i omladinu. U sljedećem mandatu postaje i savezna ministrica za ekologiju. Godine 1998. postaje generalna tajnica CDU, a 10. aprila 2000. godine i prva žena na čelu CDU u njezinoj povijesti. Dvije godine poslije preuzima i poziciju predsjednice frakcije CDU/CSU u Bundestagu, elimini-

rajući brojne oponente i otvarajući i definitivni put za njemačku kancelarku... Od bivšeg DDR-a joj je ostalo sretno djetinjstvo, doktorska titula i prezime muža iz prvog braka, koje ne želi mijenjati. S njezinim drugim suprugom, berlinskim profesorom kemije Joahimom Sauerom se pojavljuje privatno i protokolarno vrlo rijetko u javnosti, žive uz plovni kanal u centru Berlina, o tomu posjetitelje obligatorno izvijeste „gondolijeri“ kada se voze kao turisti od Muzejskog otoka do Kanzleramta. Angela Merkel može, dakle, i pješice na posao, sve dok je uposlena u Kanzleramtu. Ne drži muževljev sliku na radnom stolu u Kanzleramtu, kazala je jedne prilike uz osmijeh, može ga od jutra do večeri držati i u sjećanju... Nema djece. Govori sjajno i engleski i ruski jezik.

Kako je već kazano, u ujedinjenoj Njemačkoj je visoko katapultirana voljom Helmuta Kohla, da factu njezinog „političkog očuha“, pa ju je dugo pratio nadimak Kohlova djevojčica („Mädchen“). U međuvremenu je „Mädchen“ ispisala doista „bajku“ („Märchen“), poslavši u mirovinu ili istisnuvši na marginu brojne Kohlve nasljednike, tzv. arogantne „provincijske prinčeve“ (E. Stoiber, R. Koh i F. Merz nisu više uopće u politici, a Ch. Wulf je promaknut u „englesku kraljicu“, to jest za predsjednika SR Njemačke). Kad je bilo potrebno, na sličan se način obračunala i s H. Kohlom i njegovim „vječitim princem nasljednikom“ W. Schäubleom. I dok dobro oronuli u svakom pogledu Helmut Kohl ovih dana kuka kako mu njegova „Mädchen“ upropaštava remek djelo, a to je EU iz Maastrichta,

► Za razliku od vremena velike koalicije u kojem je njena umešnost posredovanja dolazila do punog izražaja, njeno drugo kancelerovanje opterećeno je brojnim nepoverenjima. Vicekancelar i šef diplomatije Gido Vestervele je osoba puna sujete, željna vlasti i slave, umnogome jednako odgovoran ne samo za slabi rejting njegovog FDP-a, nego i za isti takav rejting vlade

Početak uspona: Kancelar Helmut Kol i Angela Merkel, njegova ministarka za ženska i omladinska pitanja

Foto: Bepa

Makijavelistički instinkt

U zadnjim godinama prošlog milenijuma su nastupila veoma turbulentna vremena za kršćanske konzervativce (afere sa crnim kontima i nepoznatim darovateljima u partijsku kasu, koje su detronizirale Kohla), iz kojih je „Kohlva djevojčica“ isplivala upravo zbog svoje DDR-ovske nevinosti kao shooting star njemačkih konzervativaca u post-Kohlvoj eri, kako bi iskoristila svoju političku šansu na prijevremenim savezним izborima 2005. godine. Njih je uspjela dobiti vrlo tijesno i postati „prva žena u povijesti - njemačka kancelarka“, pa ako i u „velikoj koaliciji“ Unije i SDP-a. Sličan izborni uspjeh ponovila je i 2009. godine, porazivši „na mišić“ SDP-ovog protukandidata dr. Waltera Steinmeiera, koji se ponovno spominje kao mogući protukandidat na sljedećim savezним izborima, mada veće šanse da nastupi u ime SPD-a kao kandidat za kancelara ima vrhni financijski stručnjak Peer Steinbrück.

Era Angele Merkel / nastavak sa strane VII

Za razliku od vremena „velike koalicije“ (2005-2009) u kojem je njezina umješnost posredovanja u najsloženijim konstelacijama dolazila do punog izražaja i u Berlinu i u Bruxelesu, njezino drugo kancelerovanje, od 2009. naovamo, u koaliciji s „Liberalima“ (FDP), opterećeno je brojnim nesporazumima i nepovjerenjima, jer se „željeni koalicioni partneri“ rijetko slažu o bilo čemu. Povrh svega, njemački vice-kancelar i šef diplomacije Guido Westerwelle je osoba puna sujete, željna vlasti i slave, u mnogome sukrivac ne samo za slabi „rejting“ njegovog FDP-a, nego i isti takav „rejting“ njemačke vlade u cijelosti. U Europi i svijetu se Westerwelle smatra toliko nekompetentnom i pogrešnom osobom na čelu njemačke diplomacije da ga se proglašava sukrivcem za sve upitne poteze njemačke vlade, dakle i one za koje nije kriv...

Pastorova kćerka je, dakle, stigla do samog vrha njemačke i europske politike. Njezina vizija ili koncepcija Evrope se, vjerovatno, ne dopada mnogima, ali ne smije joj se, ipak, odricati atribucija velike pro-Evropljanke, kako to radi sujetni Helmut Kohl. Ne smije se, usputno kazano, kriviti ni za zagovara „smrt multikulturalizma“, jer je progovorila o propasti dosadašnjih migracijskih i integracijskih koncepta.

Njena vizija ili koncepcija Evrope se, vjerovatno, ne dopada mnogima, ali ne sme joj se, ipak, odricati atribucija velike pro-Evropljanke. Ne sme se, usputno rečeno, kriviti ni da zagovara „smrt multikulturalizma“, jer je progovorila o propasti dosadašnjih migracijskih i integracijskih koncepta

kćeri, govoreći po srpski. Uostalom, u samom CDU nema njezinog nasljednika ni na puškomet. „Alfa“ se i za to pobrinula na vrijeme...

Na prilično apsurdan način prijati, ipak, i Angeli Merkel politička sudbina njezinog prethodnika Gerharda Šröderera, koji je kao kancelar izdržao u turbulentnim vremenima u Kanzleramtu sedam godina (1998-2005), pa je morao otići upravo kada je zemlja počela ubirati plodove njegovih u osnovi neoliberalnih reformi oličenih u paketu „Agenda 2010“. Te su Šröderove reforme u međuvremenu pomogle Njemačkoj da izađe iz reformskog zastoja, ali su vrlo odnemele samom SPD-u. Reforme Angele Merkel su, također, pomogle Njemačkoj da dođe u situaciju da ponovno treba uvoznu radnu snagu (samo tzv. poželjnu, visokokvalificiranu imigraciju), ali su CDU učinile neomiljenom.

Njemačkoj u cijelosti ide nešto malo bolje nego drugim zemljama u okruženju, u tomu su i zasluge Angele Merkel, nema sumnje, ali bi njezina era uskoro mogla biti okončana, bilo putem izvanrednih ili redovitih izbora, najkasnije 2013. godine. „Alfa Tier“ je, vjerovatno, mudra dovoljno da ne raspisuje bez prisile izvanredne izbore. Pa ipak, ako i može izbjeći „Šröderovu grešku“ s prijevremenim izborima, sve su prilike da, čak, ni Merkelova ne može izbjeći njegovu političku sudbinu. Po svojoj prirodi, jedna je istočno-njemačka Mädchen već ispričala njezinu Märchen.

SPECIJALNO ZA DANAS IZ VAŠINGTONA

Kako su odnosi SAD i Nemačke stigli do najnižeg nivoa u novijoj istoriji

➔ **Piše: Slobodan Pavlović**

Visoka međunarodna i ostala priznanja, poznato je, dodeljuju se za vrhunska ostvarenja iz bliže i dalje prošlosti. Dešava se, međutim, da oko toga ima povremeno i izuzetaka. Kao ono, recimo, iz decembra 2008, kad je Barak Obama ovenčan u Oslu Nobelovom nagradom za mir - iako je pre tog proglašenja jedva sastavio šest meseci na mestu predvođenika tako renomirane globalne mirovne sile kao što su SAD.

Jednu takvu, vrlo sličnu nobelovsku piruetu napravio je, međutim, nedavno i sam Obama. Na impresivnoj ceremoniji i pratećoj odgovarajućoj svečanoj večeri u Beloj kući (uz direktan prenos nacionalne TV), on je 6. juna uručio njemačkoj kancelarki Angeli Merkel trobojku sa Predsedničkom medaljom slobode - tradicionalno, najviše američko odlikovanje koje se dodeljuje, za izuzetne zasluge, civilima iz zemlje i sveta.

U neka druga vremena, ta junska ceremonija predstavljala bi samo jednu od potvrda decenijama potvrđivanih i razvijanih prijateljskih i savezničkih američko-nemačkih odnosa u svim oblastima i na svim nivoima. Ali, ta vremena prilično su se izmenila, tako da je sledeća izjava Fione Hil (eksperta ovdašnjeg uglednog Brukings instituta), predstavlja samo jedno od unisonih reagovanja koja su se čula po odlikovanju gošće iz Berlina:

„Prijateljstvo sa SAD nije više glavni prioritet Nemačke. U Vašingtonu bi veoma voleli da vide povratak stare Angele Merkel, ali toga više nema na horizontu.“

Merkelova je uveliko zašla u svoj drugi kancelarski mandat i pomenuta Fiona nije usamljena među ovdašnjim ekspertima sa procenom da Amerika i Nemačka, posle Drugog svetskog rata, nikad nisu bile udaljenije jedna od druge nego što je to sad slučaj. Tim povodom, ukazuje se, kao ilustracija, da čak ni u onim javnim, za kamere upriličenim kontaktima lidera dveju zemalja nema one prividne bliskosti i srdačnosti, inače veoma primetnih u ranijim susretima kancelarke sa Obaminim prethodnikom Džordžom Bušom.

Glavni problem, razume se, nije tu, na tu temu vašingtonski časopis Međunarodna politika, baveći se dilemom, ali bez punog odgovora, zašto idu kako idu i kako je moguće da su stigli dovede dokle su stigli odnosi ključnih zapadnih saveznika i saboraca iz NATO (uz zaključak „kao rogovi u vreći“).

Na tom horizontu, inače, došlo je do dodatnog naoblačenja u periodu pre i posle pomenute junske dodele odličja Angeli Merkel u Beloj kući. U Vašingtonu je negativno dočekana strategija Nemačke da do 2022. godine postepeno eliminiše svoje nuklearne kapacitete, kao i odluka Berlina da se uzdrži od glasanja u Savetu bezbednosti o rezoluciji kojom je uspostavljena zona „zabranjenog leta“ iznad Libije, uz prateće ekonomske/finansijske sankcije prema Gadafijevom režimu.

Nekako istovremeno, dopisnici američkih listova iz Nemačke počeli su da javljaju o sve primetnijem padu Obamine popularnosti u tamošnjoj javnosti, kao i o slabljenju i onako anemične podrške koju je američki predsednik imao od 2008. u kabinetu Merkelove i među poslanicima Bundestaga. Citiran je tim povodom frankfurtski Rundschau, po kome se na njega sad uglavnom gleda kao na političara „koji ne ispunjava svoje proklamacije“, uz zaključak da Angela Merkel „više ne veruje da on može da rešava svetske probleme“. Prvi značajan raskorak između SAD i SRN registrovan je, inače, prošle jeseni (posle Obaminog neočekivanog „razumevanja za

„Ujedinjeni u međusobnom neuvažavanju“: Merkelova u Beloj kući, jun 2011.

CITAT

NEMAČKA ANGELE MERKEL DANAS JE NAJMOĆNIJA DRŽAVA U EVROPI. I PORED TOGA, ONI I DALJE ŽELE DA SE PONAŠAJU KAO ŠVAJCARSKA I ISKLJUČIVO GLEDAJU SAMO SVOJ INTERES.

Stiven Sabo, direktor Transatlantske akademije iz Vašingtona

u ovom periodu od šest godina, otkako je Angela Merkel došla na vlast, posle izborne pobeđe svoje Hrišćansko-demokratske unije.

Taj problem doveo je obe strane na klizav i nepoznat teren. „Ujedinjeni u međusobnom neuvažavanju“, konstatovao je na tu temu vašingtonski časopis Međunarodna politika, baveći se dilemom, ali bez punog odgovora, zašto idu kako idu i kako je moguće da su stigli dovede dokle su stigli odnosi ključnih zapadnih saveznika i saboraca iz NATO (uz zaključak „kao rogovi u vreći“).

Na tom horizontu, inače, došlo je do dodatnog naoblačenja u periodu pre i posle pomenute junske dodele odličja Angeli Merkel u Beloj kući. U Vašingtonu je negativno dočekana strategija Nemačke da do 2022. godine postepeno eliminiše svoje nuklearne kapacitete, kao i odluka Berlina da se uzdrži od glasanja u Savetu bezbednosti o rezoluciji kojom je uspostavljena zona „zabranjenog leta“ iznad Libije, uz prateće ekonomske/finansijske sankcije prema Gadafijevom režimu.

Nekako istovremeno, dopisnici američkih listova iz Nemačke počeli su da javljaju o sve primetnijem padu Obamine popularnosti u tamošnjoj javnosti, kao i o slabljenju i onako anemične podrške koju je američki predsednik imao od 2008. u kabinetu Merkelove i među poslanicima Bundestaga. Citiran je tim povodom frankfurtski Rundschau, po kome se na njega sad uglavnom gleda kao na političara „koji ne ispunjava svoje proklamacije“, uz zaključak da Angela Merkel „više ne veruje da on može da rešava svetske probleme“. Prvi značajan raskorak između SAD i SRN registrovan je, inače, prošle jeseni (posle Obaminog neočekivanog „razumevanja za

nezavisnost Palestine“, u govoru na Generalnoj skupštini UN), uz kasniju eskalaciju posle izbijanja libijske krize. Obama je, prema tumačenjima iz Berlina, u početku bio protiv zapadne vojne intervencije protiv Gadafija, ali je kasnije, kako je konstatovano na nemačkoj strani, „napravio zaokret pod pritiskom Hilari Klinton i ostalih jastrebova iz svog okruženja“.

Sa ove strane Atlantika, međutim, to distanciranje Berlina od vojnog uplitanja u Libiji protumačeno je prevashodno kao nastojanje da se svede na minimum odgovornost Merkelove za eventualni eksplozivni rasplet krize u regionu u kome su isprepleteni značajni američki ekonomski interesi. „Nemačka Angele Merkel danas je najmoćnija država u Evropi. I pored toga, oni i dalje žele da se ponašaju kao Švajcarska i isključivo gledaju samo svoj interes“, ocenio je tim povodom, Stiven Sabo, direktor Transatlantske akademije iz Vašingtona.

Na terenu tog savezničkog prepucavanja došlo je sa ove strane, krajem aprila, do eskalacije - i to na vrlo visokom nivou. Seriju je otvorila Hilari Klinton upozorenjem da „svet više nije bio spreman da čeka da se Bengazi pretvori u drugu Srebrenicu“, pri čemu je ta njena poruka, da ne bi bilo dileme, izrečena sa govornice Američke akademije u Berlinu. Samo par dana kasnije, tu štafetu preuzeo je tadašnji šef Pentagona Robert Gejts, javnom ocenom da je Nemačka „dozvolila sebi da joj renome bude okrnjen time što se, u Savetu bezbednosti, svrstala u društvo Rusije, Kine i ostalih apstinenata od glasanja za predloženu rezoluciju protiv Gadafijeve Libije“.

Ovakvi (ne)saveznički javni izlivi žučni drastično su ududarali od ne tako davnog perioda kad je

Nemačka smatrana i tretirana od većine Amerikanaca (počevši od onih koji ih vode iz Bele kuće i sa Kapiol hila) kao njihov glavni partner u Evropi. U tom kontekstu, Angela Merkel je od svog prvog kancelarskog dana uživala kod nadležnih u Vašingtonu (a i u javnosti, uopšte) reputaciju pouzdanog i proamerički orijentisanog političara, što, inače, nije baš bio slučaj sa njenim prethodnikom Gerhardom Šrederom.

Jednostavno, smatralo se da je njeno odrastanje i politički uspon u tvrdokomunističkoj Istočnoj Nemačkoj učinilo da je sadašnja šefica objedinjene države ponela sobom iz mladosti simpatije i neupitnu privrženost američkim shvatanjima slobode i demokratije. I u to ime - kako se konstatuje u poslednje vreme - kao da su se zatvarale oči, ako ne i iskazivalo određeno razumevanje za povremene ozbiljne poruke frau Merkel, slate u Vašington povodom kazamata u Gvantanamo, Libije, tekućih ekonomskih gibanja u svetu, Rusije, Kine, Irana, klimatskih promena, nuklearne politike i tome sličnog.

I pored ovog sumornog pregleda sadašnjih i perspektive budućih odnosa Amerike i Nemačke, za kraj se jedino može konstatovati da Obama i Merkelova ostaju veoma zavisni jedno od drugog. Jer, u Vašingtonu se strahuje da bi neka druga vladajuća garnitura u Nemačkoj mogla da bude još manje prijateljski nastrojena prema Americi od sadašnje. U Berlinu se sa zabrinutošću prati pomeranje udesno američkih republikanaca, tako da i pored ovakvog Obame, takvog kakav je, ni na šta bolje zasad ne može da se računa.

➔ **Obama i Merkelova ostaju veoma zavisni jedno od drugog. U Vašingtonu se strahuje da bi neka druga vladajuća garnitura u Nemačkoj mogla da bude još manje prijateljski nastrojena prema Americi od sadašnje. U Berlinu se sa zabrinutošću prati pomeranje udesno američkih republikanaca, tako da i pored ovakvog Obame, takvog kakav je, ni na šta bolje zasad ne može da se računa**

MBS Tehno d.o.o.

11000 Beograd
Bulevar despota Stefana 21

Tel: (+381 11) 322 72 74;
322 92 19; 334 74 61;
Fax: 334 74 82;
e-mail: info@mbstehno.co.rs

Komplet za prvu pomoć u motornim vozilima Tip B

- Komplet za prvu pomoć TIP B registrovan u AGENCIJI ZA LEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA SRBIJE broj rešenja 04-792/2010
- Posедуje sertifikat AGENCIJE ZA LEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA SRBIJE broj sertifikata 3338/2011

DOMAĆI PROIZVOD

KUPUJMO DOMAĆE

KUPUJTE PROVERENO

Jedna od novih investicija:
Leoni u Prokuplju
Foto: Beta

Matias Miller-Viferig / nastavak sa strane V

Na koji ste projekat kao institucija posebno ponosni?

Ove godine je Srbija bila „zemlja u fokusu“ na Sajmu knjiga u Lajpcigu u martu - što je naravno za Gete Institut u Srbiji bio povod za veoma obiman program. Na štandu Instituta organizovali smo skup autora iz Srbije i Nemačke koji su imali priliku da se susretnu i u maju u Beogradu. Naša biblioteka je pomogla u samim priprema, kroz programe podrške prevodnja, tako da je mnogo srpskih autora prevedeno na nemački jezik. Osim toga, treba pomenuti i projekat „Smelost sećanja“ koji je inicirao Institut i koji je i u Nemačkoj naišao na veoma veliko interesovanje. Ovaj projekat obuhvatio je čitav region jugoistočne Evrope, od Istanbula i Atine do Zagreba, od Bukurešta do Kipra. Autori iz Hrvatske, Bosne, Srbije i Makedonije, susreli su se u Institutu u Beogradu u februaru. Bila je

Nekoliko godina unazad učestvujemo na filmskom festivalu „Merlinka“. Nadamo se da međunarodni filmovi mogu da iniciraju otvorenu diskusiju i da umetnički prilozi i primeri iz Nemačke, mogu da doprinesu većoj toleranciji

to retka prilika da javno i otvoreno razgovaraju o bivšim jugoslovenskim zemljama i regionu, o starim ranama kako bi na taj način, i uz našu pomoć gradili nove mostove za bolju budućnost. Interesovanje publike za dela ovih književnika (Aleksandar Gatalica, Mile Stojić, Faruk Šehić, Slobodan Šnajder, Nikola Madžirov i Jasna Koteska) i ovu temu bilo je veliko. Mislim da bi trebalo spomenuti i književne susrete autora sa nastavnicima i učenicima. U sklopu ovog projekta svake godine na nemačkom jeziku predstavljamo nove interesantne autore i knjige iz Nemačke.

Koji sadržaji očekuju publiku Gete Instituta u Beogradu ove godine?

Ove nedelje predstavljamo mlade džez muzičare, koji nakon radionice u Novom Sadu, preko Beograda putuju dalje za Rumuniju i Makedoniju. Nakon toga sledi u septembru gostovanje „Volksbühne“ iz Berlina u okviru BI-TEF-a, i naš filmski program „Dani koji dolaze“ u Kulturnom centru grada Beograda. U Novom Sadu, koji je 2011. grad težište naših aktivnosti van Beograda, učestvujemo sa priložima u okviru pozorišnih, džez i izložbenih projekata.

Dugačka lista planiranih nemačkih investicija u Srbiji

Ulaganja mnogo veća nego što kaže statistika

→ Piše: Mirjana N. Stevanović

Nemačka je jedan od najvažnijih ekonomskih partnera Srbije o čemu svedoči intenzitet spolnotrgovinske razmene, a podatak da je to tržište treće na listi naših izvoznih poslova, a drugo po obimu uvoza, govori o značaju koji Nemačka ima za srpsku ekonomiju. Ali, u odnosima dve zemlje zastupljeni su i svi drugi oblici privredne saradnje, od bankarsko finansijskih, investicionih i kompenzacionih poslova do aktivnosti u saobraćaju, turizmu, visokoj tehnologiji ili prometu u slobodnim zonama. Uz to, Nemačka je i jedan od velikih donatora Srbije, a osim humanitarne pomoći, privrednici i administracija te zemlje učestvovali su u finansiranju brojnih edukativnih programa čiji je cilj podizanje konkurentnosti zemlje i njene ekonomije.

Sama činjenica da je Nemačka četvrta ekonomska sila na svetu posle SAD, Japana i Kine i ekonomski najjača zemlja Evrope koja i u Evropskoj uniji nakon proširenja ostvaruje više od petine BDP-a, govori o značaju koji decenijama negovana saradnja ima za Srbiju. Nemačko tržište je najveće u EU, otvoreno za sve, sa populacijom od skoro 82 miliona stanovnika, a snaga nemačke privrede je u globalnoj orijentaciji, slobodnoj trgovini sa svetom i ulaganjima širom sveta. Obim trgovine, broj potrošača i geografski položaj, u srcu EU, čine je atraktivnom za poslovne partnere širom sveta, koji u Nemačkoj nastoje da izgrade evropske i svetske strategije ekspanzije svojih privreda. Još od većeg značaja je to što jezgro nemačke privrede čini proizvodnja, izvozno orijentisana industrija u kojoj dominiraju automobilska i mašinska grana. Javljuju se i novi sektori, poput IT, biotehnologije i obnovljivih izvora energije, koji poslednjih godina povećavaju svoj udeo u BDP-u.

Izvoznu orijentaciju nemačke privrede nije omela ni ekonomska kriza, jer je u 2010. godini zabeležen rast od 11 odsto, a prognoza za ovu godinu je da će vrednost novih poslova uvećati obim roba prodatih na drugim tržištima za oko osam odsto. Prema tim pokazateljima, vrednost spolnotrgovinskih poslova te zemlje je među najvećim u svetu, a ukupan izvoz čini 9,12 odsto ukupnog globalnog izvoza, po čemu zauzima drugo mesto u svetu, dok je po

vrednosti uvoza, sa udelom od 7,42 odsto, na četvrtom mestu.

U Saveznoj vladi u Berlinu u 2011. očekuju realan rast bruto domaćeg proizvoda za 2,3 odsto. Glavni razlog za ovaj porast leži prvenstveno u visokom privrednom rastu u 2010. godini što je jaka polazna osnova za stanje privrede u tekućoj godini. Privredni rast u 2011. godini počinje na dve stabilne osnovice, a to su izvoz i domaća potražnja. U Vladi u Berlinu kažu da najveći učinak za ovaj privredni rast pripada nemačkom narodu koji je bez obzira na poteškoće u prethodnom periodu svakog dana vredno radio.

Pored stanovništva i Savezna vlada je svojim merama doprinela privrednom rastu i sprovela mere iz svog Zakona za ubrzanje privrednog rasta koji je samo u 2010. godini delovao na oslobađanje od poreza i dažbina u vrednosti od 24 milijarde evra, objašnjava za Danas jedan od analitičara zaduženih za odnose sa Nemačkom u Privrednoj komori Srbije.

Sa sadašnjom ekonomskom politikom nemačka vlada mora da obezbedi buduću privredni rast, a Osnove rasta biće ojačane kroz konsekvantnu konsolidaciju javnih budžeta, navode u PKS. Time će se stvoriti prostor za sprovođenje neophodnih olakšica građanima i preduzećima. Neke od mera konsolidacije Vlade Nemačke su ograničavanje državnog budžeta, zatim smanjenje subvencija, povećanje podsticajnih mera i čvrsto držanje na prioritetima za izdatke u obrazovanju i istraživanju. Nemačka vlada predviđa i moguće poreske olakšice koje bi služile jačanju domaće privredne dinamike. Vlada obećava i da će uprostiti poreski sistem, a posebno da će primaoćima niskih ili srednjih prihoda smanjiti poreska opterećenja.

Šanse za razvoj nemačke privrede zavise i od stabilnih i pouzdanih okvirnih uslova u

Izvoznu orijentaciju nemačke privrede kriza nije omela, jer je u 2010. zabeležen rast od 11 odsto, a prognoza za je da će vrednost novih poslova 2011. uvećati obim roba prodatih na drugim tržištima za oko osam odsto

Evropi. Na kraju, rast nemačke privrede umnogome će zavistiti i od demografskih promena. U ovom pogledu nemačka vlada mora da obezbedi bazu za radnu snagu, da bi prebrodila preteći nedostatak stručne radne snage, Nemačka će morati bolje da iskoristi pre svega svoj domaći potencijal radne snage, kao i da pojača dolazak kvalifikovanih doseljenika, ističu u PKS.

Većina od 360 srpskih firmi čiji su osnivači nemačka preduzeća, došla je na naše tržište u procesu privatizacije. U njima radi oko 20.000 ljudi, a direktne investicije iznose oko 1,5 milijardi evra. Ipak, Nemačko privredno udruženje u Beogradu procenjuje da je vrednost ulaganja daleko veća nego što to beleži zvanična statistika, s obzirom na to da i većina austrijskih ulaganja vodi poreklo od nemačkog kapitala. Sudeći po anketi koju je to udruženje sprovelo među nemačkim investitorima, vrednost ulaganja iz te zemlje mogu da budu i znatno veća. Čak 61 odsto ispitanika očekuje bolje poslovanje u svom preduzeću u tekućoj godini, dok preostala trećina predviđa stabilnu i promenjenu poslovnu klimu. Optimizam i poverenje ogledaju se i u investicionim i planovima za zapošljavanje. Skoro polovina svih ispitanika procenjuje da će se radna mesta i broj zaposlenih u njihovim preduzećima povećavati.

U Privrednoj komori Srbije kažu da period ekonomske krize nije umanjio priliv nemačkih ulaganja, a gotovo 30 odsto preduzeća koja već rade u Srbiji, povećalo je investicije u 2010.

Lista planiranih nemačkih investicija je duga, a na njoj se nalaze i ugovoreni poslovi kompanije Dunkermotor, o proizvodnji pogonske tehnike namenjene izvozu. Leoni je otvorio je novu proizvodnu halu u Prokuplju, dok Kontitek planira da do kraja godine uloži novac u izgradnju pogona u Subotici, u kome bi trebalo da bude zaposleno 295 radnika koji će proizvoditi gumene delove za kočnice i rashladne sisteme, ukupna vrednost investicije trebalo bi da iznosi 10 miliona evra.

U tekstu korišćeni podaci i analize Privredne komore Srbije

Najveće investicije

Prema podacima SIEPE, najveća nemačka pojedinačna investicija je kupovina Hemofarma, za koji je Stada izdvojila 510 miliona evra. Sledje METRO Cash & Carry (165 miliona evra), Messer Tehnogas (114 miliona evra), Henkel (78 miliona evra), Nordzucker (45 miliona evra), Phiva Walther Group (40 miliona evra), Knauf (31 milion evra), Fresenius Medical Care (25 miliona evra), Leoni Wiring System (15 miliona evra), Volsloh-Schwabe (13 miliona evra), Norma Group (11 miliona evra), Draxelmaier DAD (10 miliona evra), Falke (10 miliona evra) i mnoge druge manje investicije.

Dragomir Marković, generalni direktor Elektroprivrede Srbije

Nemačka RWE, istrajan partner

→ Piše: Mirjana N. Stevanović

Između Elektroprivrede Srbije i nemačke Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerk AG (RWE AG) postoji duga tradicija saradnje, koja je započela još 1981. godine, u vreme kada se završavala izgradnja Termoelektrane Nikola Tesla B. Ona je izgrađena upravo po ugledu na termoelektranu RWE Neurath, a i obuka proizvodnog osoblja odvijala se u toj kompaniji. Kasnije je saradnja nastavljena na tehničkom nivou. Pored toga, kompanija RWE je učestvovala na nekoliko konsultantskih tendera za EPS-ove projekte, pretežno u oblasti rudarstva, i tom prilikom ostvarena je saradnja na nekoliko projekata - kaže u razgovoru za Danas generalni direktor EPS Dragomir Marković.

Koliko je aktuelnih projekata i oblasti u kojima postoji saradnja dve kompanije?

- Kompanija RWE je bila zainteresovana

za izgradnju TENT-B3, ali je odustala zbog događaja u Nemačkoj i svetu, nastalih izbijanjem ekonomske krize, kao i najavom zatvaranja nuklearnih elektrana u Nemačkoj. Nedavno, EPS i RWE su formirali i zajedničku kompaniju za izgradnju pet hidroelektrana na Velikoj Moravi, dok RWE takođe radi i studiju opravdanosti zajedničke izgradnje reverzibilne hidroelektrane Đerdap 3. Takođe, RWE je kvalifikovani učesnik tendera Republike Srpske za gradnju četiri hidroelektrane na gornjoj Drini. Podsećamo da je sporazumom između Republike Srbije i Republike Srpske EPS već jedan od partnera u ovom projektu.

Da li postoje direktna nemačka ulaganja u EPS, što podrazumeva i projekte energetske efikasnosti, rudarstvo i slično?

- EPS sve svoje projekte finansira iz sopstvenih izvora. U 2010. godini, ukupne

EPS sve svoje projekte finansira iz sopstvenih izvora

Dragomir Marković

→ EPS i RWE su formirali zajedničku kompaniju za izgradnju pet hidroelektrana na Velikoj Moravi, dok RWE radi i studiju opravdanosti zajedničke izgradnje reverzibilne hidroelektrane Đerdap 3. RWE je i kvalifikovani učesnik tendera RS za gradnju četiri hidroelektrane na gornjem toku Drine

→ Kompanija poput EPS-a izuzetno je značajan učesnik regionalnog energetskog tržišta sa velikim potencijalima u budućnosti, stoga je moguće da će biti puno interesenata za privatizaciju. Međutim, o prodaji EPS-a nije bilo reči, niti je tako nešto u planu

investicije EPS-a iznosile su 31,3 milijarde dinara. Od toga, iz sopstvenih sredstva, uloženo je 27,4 milijarde dinara, dok je iz kredita obezbeđeno dve milijarde dinara, sredstvima potrošača 2,1 milijarda dinara, i donacijama 400 miliona dinara. Ovome treba pridodati i značajne iznose za takozvano investiciono održavanje, tako da se ukupna suma penje na iznos oko 400 miliona evra.

Da li postoje planovi za buduću saradnju sa Nemcima?

- Pored projekata koji su već pomenuti, očekujemo da RWE obnovi svoj interes za gradnju Termoelektrane Nikola Tesla B3. Elektroprivreda Srbije je svakako otvorena i spremna za saradnju sa velikim svetskim energetskim kompanijama jer realizacijom kapitalnih projekata jača sopstvene kapacitete i optimizuje proizvodnju.

U javnosti se tvrdi da je nemačka elektroprivreda zainteresovana za kupovinu EPS-a. Da li je bilo nekih kontakata na tu temu, ili nekih konkretnih ponuda?

- Do sada nije bilo ni zvaničnih niti nezvaničnih kontakata, kao ni ponuda. Kompanija poput EPS-a izuzetno je značajan učesnik regionalnog energetskog tržišta sa velikim potencijalima u budućnosti, stoga je moguće da će biti puno interesenata za privatizaciju. Međutim, o prodaji EPS-a nije bilo reči, niti je tako nešto u planu.

Kakva je procena buduće saradnje?

- Očekujemo, kao i do sada, dobru saradnju na realizaciji već dogovorenih projekata, posebno imajući u vidu velike pomenute projekte iz oblasti hidroenergije, koji su značajan energetski potencijal ne samo regiona, već i čitave Evrope.

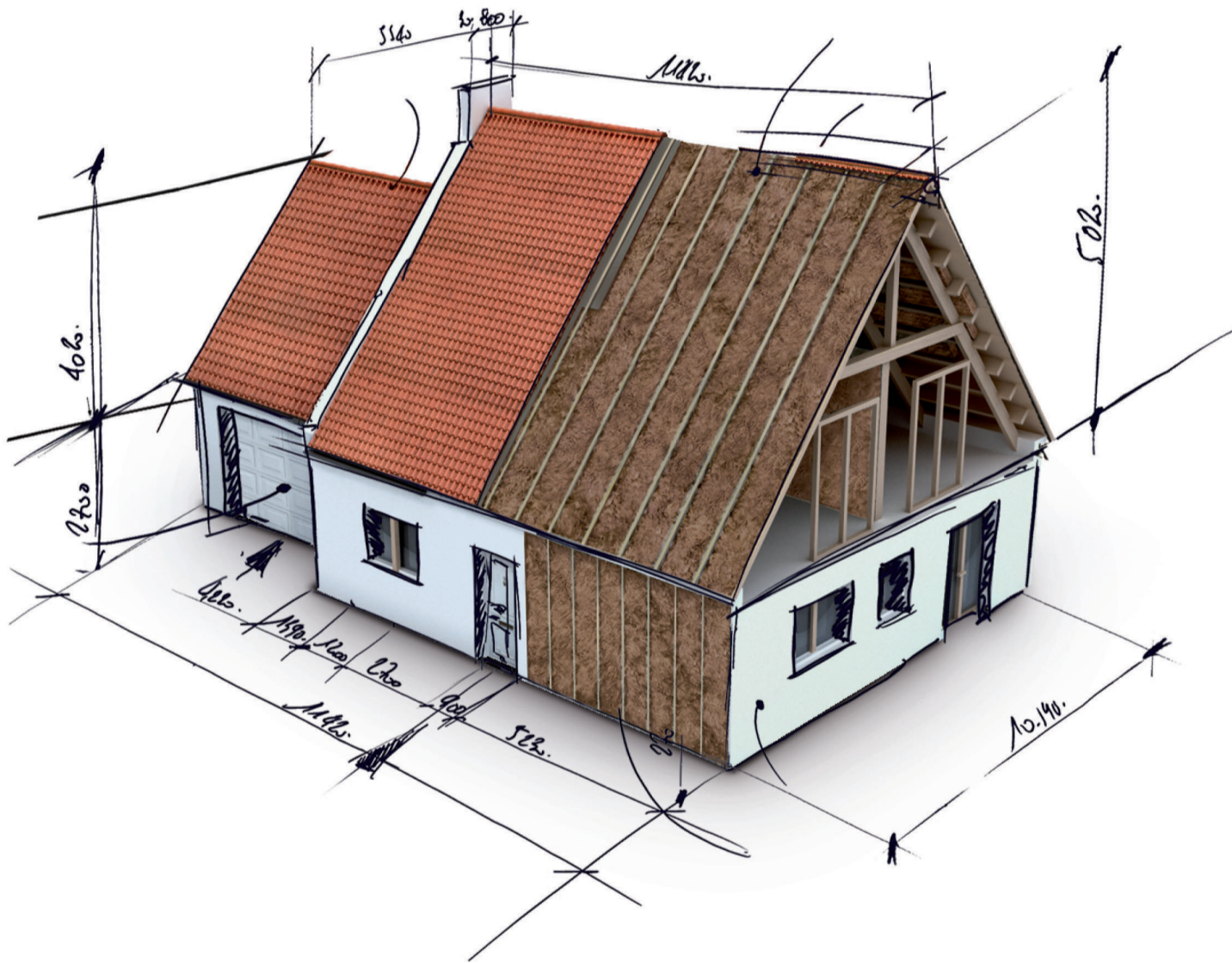

Izgrađena po ugledu na termoelektranu RWE Neurath: TE Nikola Tesla B

Foto: Folwet

Termoizolacija br. u Srbiji

1

KNAUFINSULATION
Vreme je za štednju energije!

with **ECOSE**[™]
TECHNOLOGY

* Mineralna termoizolacija br.1 u Srbiji (Izvor: Republički zavod za statistiku)

www.knaufinsulation.rs